

Filosof a pravda**Ladislav Hejdánek**

This is a part of the original document:

[2010](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2010](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 18. 4. 2010
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 18. 4. 2010

Filosof a pravda

Filosofie není a nemůže být „vědou pravdy“ ani „vědou o pravdě“, jak to chtěl Aristotelés, protože ani pravda v běžném smyslu – jako pravdivá myšlenka, pravdivý výrok apod. – není jen konstatováním toho, co „jest“. Pravda (v pravém smyslu) však není jsoucno v žádném smyslu, proto také nemůže být konstatována, brána na vědomí, jen zachytávána do formulací. Filosofie je láskou k Pravdě a touhou po Pravdě, nikoli poznáváním a prozkoumáváním „Pravdy“ jako nějakého tématu, jako předmětu, jako čehosi „jsoucího“. Pokud je filosofie přece jenom něčím víc než touto láskou a touhou (zajisté je něčím víc, všechny charakteristiky tu vždycky v něčem selhávají), je svědectví o setkání s Pravdou, svědectvím vždycky jen nedostatečným a provizorním, ale natolik významným a důležitým, že je třeba, aby se z něho další filosofové učili, aby se jím nechali inspirovat a do jisté míry vést (pochopitelně kriticky, tj. znovu a znovu ve světle Pravdy, která je – snad – oslovuje osobně, hic et nunc, nikoli pouze a výhradně prostřednictvím jiných filosofů). Filosof tedy je (má být) nejen milovníkem Pravdy, ale také svědkem Pravdy; ale do jeho svědectví vždycky nějak, ale nutně proniká to, že je svědectvím o jeho lásce k Pravdě a touze po ní, tedy také o něm samém. Filosofie je tak důležitá zejména proto, že filosofování je velmi zvláštním „místem“ (jedním z „míst“), kde dochází k setkávání Pravdy s člověkem a člověka s Pravdou. Pravda však nepřichází jako nějaký imigrant odněkud z neznáma, a nepřichází ani do situace pro ni „neznámé“ a „cizí“, jako něco jen přidaného k situaci, nýbrž jako něco, co situaci proměňuje, restrukturuje, někdy dokonce revolucionuje. A filosof v tomto smyslu není jen svědkem „Pravdy“, nýbrž také a dokonce na prvním místě svědkem toho, jak se situace ve světle Pravdy projasňuje, vyjevuje a proměňuje (resp. ukazuje jako proměny potřebná a hodná). Filosofie resp. filosof není a nemůže být tedy svědkem neutrálním, svědkem, který stojí mimo situaci a který se do situace ani do jejích proměn nevměšuje, nýbrž který se právě svým svědčením a dosvědčováním stává činitelem Pravdy, přesněji činitelem, milujícím Pravdu a tak po Pravdě toužícím, že musí v dané situaci něco také učinit. Možnosti toho, co může filosof jakožto filosof učinit, jsou ovšem omezené na sféru vědomí a myšlení; vše další už musí činit jako člověk oslovený Pravdou, nikoli jako filosof. Ale tady právě je nutno připomenout, že filosofie není a nikdy nemůže být pouze záležitostí myšlení, ale že v osobě filosofa musí být jeho role filosofa co nejvíc a nejtěsněji spjata s jeho úlohou jako člověka.

(Písek, 100418-1.)